

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัย เรื่อง การออกแบบของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบูร อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ในงานวิจัย เรื่อง การออกแบบของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบูร อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 การศึกษาอัตลักษณ์และของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยได้ศึกษาอัตลักษณ์และของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบูร โดยการสัมภาษณ์พบว่า ชุมชนริมน้ำจันทบูร ตั้งอยู่สองฟากถนนสุขาภิบาล ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีผู้คนอาศัยร่วมกัน 3 ศาสนา คือ พุทธ จีน และญวน ส่วนใหญ่เป็นบ้านเรือนที่มีวิถีชีวิตสัมพันธ์กับน้ำ จากการศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำจันทบูร ได้ข้อสรุปว่า ด้านอัตลักษณ์ที่จับต้องได้ คือ ความหลากหลายทางด้านงานสถาปัตยกรรม บ้านเรือนที่มีความเก่าแก่ การแกะสลักและตกแต่งลวดลายตามงานสถาปัตยกรรมของบ้านแต่ละหลัง มีช่องลม เป็นเรือนไม้ริมน้ำสมัยรัชกาลที่ 5 มีลักษณะที่โดดเด่นมากที่สุด และด้านอัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ คือ การเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับสถานที่และบ้านใกล้เรือนเคียง มีความเรียบง่าย สงบ แบบดั้งเดิม

จากการศึกษาด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พบว่า ผลิตภัณฑ์บางอย่างไม่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในปัจจุบันยังไม่ได้รับความนิยม รวมทั้งยังไม่มีของที่ระลึกที่เป็นขึ้นเป็นอันที่แสดงออกถึงชุมชนริมน้ำ จากการสำรวจและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในรูปแบบใหม่ของชุมชนริมน้ำ พบว่า มีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ร่ม กระเป๋า และกล่องเอนกประสงค์

5.1.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางในการออกแบบโดยนำหลักการลดทอนจากภาพและสถานที่จริง โดยนำตัวอาคารบ้านเรือน งานสถาปัตยกรรม ลายช่องลมไม้ฉลุลายขนมปังขิง ลวดลายของสายน้ำที่มาใช้ในการจัดทำแบบร่างการออกแบบ และเลือกใช้สีตามหลักจิตวิทยาสีและการสื่อ

ความหมาย ประกอบด้วย สีเหลือง แสดงถึง ความเจริญรุ่งเรืองและเป็นสิประจำจังหวัดจันทบุรี สีแดง แสดงถึง ความผูกพันของผู้คนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในชุมชนริมน้ำ และสีน้ำตาล แสดงถึง ความเก่าแก่ และความเป็นพื้นถิ่น

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบร่างการออกแบบของที่ระลึก จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย ของที่ระลึก 3 ชิ้น โดยจัดทำเป็นแบบร่างการออกแบบ ชิ้นละ 5 แบบร่าง และนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคัดเลือกแบบร่างการออกแบบของที่ระลึก และคัดเลือกแบบร่างที่มีคะแนนสูงสุด นำไปจัดทำต้นแบบของที่ระลึกชุมชนริมน้ำจันทบุรี ได้ข้อสรุปว่า แบบร่างการออกแบบของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบุรี แบบที่ 3 มีความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะเฉพาะ (Personality) ด้านความสวยงาม (Aesthetic) ด้านหน้าที่ใช้สอย (Function) และด้านกรรมวิธีการผลิต (Production) และนำไปจัดทำเป็นของที่ระลึกต้นแบบ

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการออกแบบของที่ระลึกจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำจันทบุรี รองลงมา คือ มีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึกชุมชนริมน้ำ และมีสีสัน รูปแบบและลวดลายที่สวยงาม น่าสนใจ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความเหมาะสมในใช้งาน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก สามารถสรุปได้ว่า จากผลงานการออกแบบและความพึงพอใจที่มีต่อของที่ระลึกข้างต้น สามารถนำไปใช้ในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบุรีได้

5.2 อภิปรายผล

ในงานวิจัย เรื่อง การออกแบบของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 อภิปรายผลการศึกษาอัตลักษณ์และของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

จากผลการศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำ พบว่า อัตลักษณ์ที่จับต้องได้ คือ ชุมชนริมน้ำจันทบุรีมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นในด้านงานสถาปัตยกรรม มีบ้านเรือนที่มีความเก่าแก่ และมีการแกะสลักและตกแต่งลวดลายช่องลมฉลุขนมปังขิง และด้านอัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ คือ การเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย สงบ แบบดั้งเดิม สามารถอภิปรายผลได้ว่า งานสถาปัตยกรรม มีบ้านเรือนที่มีความเก่าแก่ของชุมชนริมน้ำจันทบุรีเป็นสถานที่ที่สามารถรับรู้และจับต้องได้ด้วยการมองเห็นของมนุษย์ ซึ่งเป็นผลงานทางด้านสถาปัตยกรรมที่ถูกสร้างขึ้นจากอดีตและยังคงมีการอนุรักษ์รูปแบบดั้งเดิมเอาไว้ถึงปัจจุบัน จนเกิดเป็นพื้นที่เชิงวัฒนธรรมที่ผสมผสานไปกับการค้าและการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการจดจำ เกิดคุณค่าและเป็นที่ยึดถือของคนทั่วไป สอดคล้องกับ อินทริา พงษ์นาค

(2557) ที่ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนเมืองโบราณอุทง เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีลักษณะที่จับต้องได้ คือ ด้านสถาปัตยกรรม/บ้านเรือน ได้แก่ รูปวงรีของผังที่ตั้งเมืองโบราณอุทงและบ้านเรือนแถวไม้วิญยานุโยค ด้านโบราณสถาน ได้แก่ วัดเขาทำเทียม วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม และเจดีย์โบราณ และอัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ คือ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ได้แก่ รัฐทวารวดีเคยเป็นศูนย์กลางทางด้านพระพุทธศาสนาในยุคแรก เมื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ตามเกณฑ์คุณค่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมของวิลเลียม ดีไลป์ พบว่า อัตลักษณ์ที่มีคุณค่าสูง ได้แก่ อัตลักษณ์ชุมชนงานสถาปัตยกรรม บ้านเรือน

จากผลการศึกษาของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำ พบว่า ในกระบวนการระดมความคิดการสัมภาษณ์ มีความเห็นตรงกันในเรื่อง ของที่ระลึกควรมีผลผลิตแสดงออกถึงผลงานด้านสถาปัตยกรรมและลักษณะภูมิศาสตร์ คือ เป็นชุมชนที่อยู่ติดกับริมแม่น้ำ และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกควรเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สามารถอภิปรายผลได้ว่า ของที่ระลึกเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เกิดการคิดถึงหรือนึกถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรมีการแสดงออกถึงลักษณะที่สำคัญเฉพาะเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน รวมทั้งของที่ระลึกควรเป็นสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่มีความสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการใช้งานของผู้รับและกระตุ้นให้เกิดการนึกถึง ตลอดทั้งมีประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของกลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวด้วย สอดคล้องกับ นวภรณ์ ศรีสรานุกุลวงศ์ (2556) ได้ศึกษาการออกแบบของที่ระลึกของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ได้ทำการเลือกชิ้นงานโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค กาลเวลา สมัยนิยม จุดมุ่งหมายของการออกแบบ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในพื้นที่ที่สามารถหาได้ง่าย จึงเลือกใช้ชิ้นงานสำเร็จรูปที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดที่มีราคาถูกและเป็นที่ยอมรับแต่สามารถนำมาใส่รูปแบบและความคิดทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่า

5.2.2 อภิปรายผลการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบุรี อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี

จากผลการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบุรี พบว่า มีการพัฒนาผลผลิตและสร้างภาพกราฟิก โดยนำอัตลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรม ลายช่องลมไม้ฉลุลายขนมปังขิง และการนำสีน้ำตาลที่แสดงถึงความเก่าแก่และความเป็นพื้นถิ่นมาใช้ในการออกแบบตามหลักการจิตวิทยาสี สามารถอภิปรายผลได้ว่า การนำอัตลักษณ์ที่โดดเด่นซึ่งสามารถทำได้จากการลดทอนหรือการสังเกตลักษณะจากเค้าโครงของสถานที่จริง มาใช้ในการออกแบบผ่านผลผลิตกราฟิกหรือลายเส้นที่ง่ายต่อการจดจำมากกว่าภาพจริง ประกอบกับการเลือกใช้สีที่สอดคล้องกับอารมณ์และความรู้สึกของสถานที่นั้นๆ ส่งผลให้เกิดความสวยงามและดึงดูดความสนใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำ ควรพิจารณาในเรื่อง ด้านลักษณะเฉพาะ (Personality) ด้านความสวยงาม (Aesthetic) ด้านหน้าที่ใช้สอย (Function) และด้านกรรมวิธีการ

ผลิต (Production) ทั้งนี้ควรคำนึงถึงกระบวนการผลิต ต้นทุนในการผลิต และความเป็นไปได้ในการผลิตของผู้ประกอบการที่คุ้มกับการลงทุนด้วย ของ สอดคล้องกับ ณัฐธิดา จงรักษ์ (2560) ที่ได้ศึกษาการออกแบบกราฟิกเพื่อผลิตของที่ระลึกและสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยว ตำบลเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การออกแบบกราฟิกเพื่อผลิตของที่ระลึก มีแนวความคิดในการออกแบบกราฟิกให้มีความทันสมัย สามารถตอบกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายช่วงอายุ โดยนำกราฟิกที่ออกแบบไปผลิตลงบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 3 ชนิดคือ เสื้อ, กระเป๋า และหมอน และการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบของกราฟิกเมื่อนำมาผลิตเป็นของที่ระลึก ผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่า ด้านความสวยงาม อยู่ในระดับมาก, ด้านประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก, ด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก และด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก สามารถสรุปได้ว่าผลของการวิจัยเป็นที่น่าพอใจ และสามารถนำรูปแบบของกราฟิกที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกอื่นๆ ได้อย่างหลากหลายต่อไป

จากผลการประเมินความพึงพอใจต่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนริมน้ำจันทบูร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำจันทบูร และมีความเหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึกชุมชนริมน้ำ ซึ่งการนำลักษณะที่เป็นจุดเด่นอย่างเด่นชัดมาใช้สื่อสารทางด้านการออกแบบ รวมทั้งการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ได้จริงที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อ สอดคล้องกับ กัลยาณี เผือกนำผล (2559) ที่ได้ศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนสู่การออกแบบสื่อนิทรรศการ : ย่านอดีตริมฝั่งจันทบูร พบว่า ได้ชุดสื่อนิทรรศการ “ย้อนอดีตริมฝั่งจันทบูร” ซึ่งประกอบด้วย ตราสัญลักษณ์ ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ บัตรเชิญ ป้ายประกอบนิทรรศการ โปสเตอร์ โปสการ์ด สุนัขบัตร และของ ที่ระลึก ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ความหลากหลายทางด้านศิลปะ และ วิถีชีวิตของชาวชุมชนริมน้ำจันทบูร ซึ่งผ่านการประเมินความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและ วัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ รวมทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวในระดับมาก (3.98)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

- 1) ผู้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์สามารถลวดลายที่แนวคิดที่เกิดขึ้นไปใช้ในการสร้างภาพลักษณ์และสื่อต่างๆ ของชุมชนได้อย่างหลากหลาย
- 2) ผู้ประกอบการในชุมชนริมน้ำจันทบูรสามารถปรับรูปแบบของที่ระลึกตามความเหมาะสมและนำไปผลิตในรูปแบบที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันได้ เช่น รูปแบบของกระเป๋า รูปแบบของร่ม เป็นต้น รวมทั้งสามารถนำไปใช้เพิ่มมูลค่ากับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้อย่างไม่จำกัด

5.3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมึงานวิจัยในการศึกษาเรื่องการนำวัสดุพื้นถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์การออกแบบของที่ระลึกผสมผสานกับภาพกราฟิกที่สร้างขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี